

Mark Spic

BOUVI

BIOGRAFIJA

Preveo
Dejan Cukić

■ Laguna ■

Naslov originala

Marc Spitz

BOWIE. A BIOGRAPHY

Copyright © Marc Spitz 2009

Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za sve one čije srce još poskoči
uz prve taktove pesme „Five Years“.*

*I za Roba Šefilda, kome je
do ovih stvari stalo koliko i meni.*

Uvod

To čak nije ni bila moja zamisao. Sa svojim agentom posetio sam čuveni, sada zatvoreni bar *Cedar Tavern* na njujorškom Juniversiti plejsu, gde su nekada jeli i pili slikari, kompozitori i pisci. Razgovarali smo o tome kakva bi trebalo da bude moja naredna knjiga. Živeo sam rokenrol život i mnogo pisao o rokenrolu tokom svojih dvadesetih godina, ali kada sam zašao u kasne tridesete poželeo sam da malo bolje razumem šta sve to zapravo znači. Bilo je proleće 2006. i upravo sam završio veoma zahtevnu biografiju pank trija *Green Day* iz zaliva San Franciska. Časopis *Spin*, u kojem sam bio stalni novinar gotovo devet godina, otpustio me je tog marta, posle prodaje lista i pokolja zatečenog osoblja. Nisam imao nikakvu drugu karijeru pre rok novinarstva, pa se nikada ranije nisam našao na takvom profesionalnom raskršću.

Istini za volju, nisam ni razmišljao toliko o novoj knjizi koliko o napuštanju Njujorka i selidbi u južni Vermont ili možda Novi Meksiko, gde bih potražio posao u maloj nezavisnoj prodavnici ploča ili tamošnjem restoranu brze hrane. Pretpostavljam da je moj agent znao da postoji zanimanje za knjigu o Dejvidu Bouviju [David Bowie]. Uvek je bilo zanimanja za knjige o Bouviju, zbog čega ih i ima četrdesetak različite vrednosti, bilo da su dostupne ili već rasprodate. Verovatno je to previše, što je i bio razlog za moju prvobitnu odbojnost prema toj zamisli. Neke od tih knjiga zaista su izvanredne, kao što je izdanje Dejvida Baklija [David Buckley] iz 2001. godine „Strange Fascination“

[„Čudna opčinjenost“]. Neko vreme dopisivao sam se elektronskom poštom s Baklijem i njegove reči bile su vrlo velikodušne i ohrabrujuće. Rad koji se izdvaja sam za sebe je knjiga „Alias David Bowie“ [„Drugim imenom Dejvid Bouvi“], delo Pitera i Leni Gilman [Peter, Leni Gillman]. To je najpodrobnije ikada napisano istraživanje i istančano predstavljanje Bouvija. Knjiga je od neprocenjive vrednosti za svakog bouvijevca i, sigurno, za svakoga ko se nada da će i sam napisati knjigu o istoj temi, iako, za razliku od Baklijeve, nije obnavljana posle prvog izdanja 1986. godine. Kasnije sam imao kontakte i s Gilmanovima, koji su mi takođe uputili savete, saosećajnost i ponekad saučešće. Njihova knjiga i izvrsna usmena povest „In Their Own Words... David Bowie“ [„Sopstvenim rečima... Dejvid Bouvi“], probрана iz niza intervjua koje je na stanici *Capital Radio* vodio Keri Džabi [Kerry Juby], obezbedile su neprocenjiv izvor materijala kada je reč o ljudima koji su u međuvremenu preminuli, nisu bili voljni da govore ili su iz drugih razloga postali nedostupni. Godinama se pronose glasine i o Bouvijevoj autobiografiji, navodno nazvanoj „Return of the Thin White Duke“ [„Povratak mršavog belog vojvode“] (po prvim stihovima pesme „Station to Station“ iz 1976. godine), međutim, ili je traženi honorar previsok, ili je posredi blef. Možda se zaista i radi na njoj, pa će se poput „Hroniká“ [„Chronicles, Volume One“] Boba Dilana [Bob Dylan] pojaviti kad nastupi pravi trenutak. Šta god da je posredi, ta autobiografija ne postoji, pa osim teksta koji prati opčinjavajuću (mada okrenutu isključivo „gliter“ fazi) knjigu fotografija Mika Roka [Mick Rock] „Moonage Daydream“, Dejvid Bouvi nije napisao ništa, niti je ovlastio ikoga drugoga da piše o njegovom životu i radu. Uprkos tome, knjige nastavljaju da se pojavljuju. Postoje izdanja o Bouviju i biseksualnosti, knjige o Bouviju i modi... U ediciji 33 $\frac{1}{2}$ izašla je knjiga o albumu „Low“ iz 1977. godine. Tu je i knjiga koja se bavi isključivo Bouvijevim kratkim boravkom u Berlinu s Igijem Popom [Iggy Pop]. Tu su izdanja s gitarskim tablaturama, pa enciklopedije kao što je „The Complete David Bowie“ Nikolasa Pega [Nicholas Pegg]. Postoji i „David Bowie: Chronology“, koja sve zainteresovane obaveštava gde se Bouvi tačno nalazio i šta je radio 19. novembra 1971. ili 12. februara 1983. (za slučaj da vam je bilo neophodno da to saznate, što se tokom vremena meni desilo). U najmanju ruku, te knjige bile su korisne iz praktičnih razloga. Manje koristi bilo je od nekih stvari

pronađenih na internetu, izlizanih, a okrutnošću proteklog vremena sada smešnih. Na primer, izdanje Vivijan Kler [Vivian Claire] iz 1977. godine „David Bowie: The King of Glitter Rock“: „Bouvi je fenomen, ne samo na osnovu onoga što stvara, nego i po načinu kako živi. Uzmite jedno njegovo uobičajeno poslepodne. Bouvi verovatno sedi u biblioteci s 45.000 knjiga u svojoj vili u Ženevi, u Kaliforniji, gde će za nekoliko sati skuckati još jedan filmski scenario (uradio ih je već devet). Onda će se na pauzi prebaciti na pisanje još dve nove pesme (za to mu treba manje od sat vremena), skiciraće i slikaće neko vreme pre nego što siđe radi dvočasovnog intervjua, a sve to posle dvadeset sati provedenih u studiju za snimanje. Neće spavati dve noći i ni najmanje nije zainteresovan za spavanje. Ako neko ikada pronade lek protiv spavanja, to će verovatno biti Bouvi.“ Ni u jednom trenutku gospođica Kler ne pominje besramne količine zaista dobrog kokaina sa Zapadne obale koji su isporučivali muvatori razdrljenih košulja, da bi ih kroz nozdrve celog dana usisavao plodni, ali tada veoma bolesni i paranoični junak njene priče. Bouvi u stvari tvrdi da je zaboravio najveći deo tog razdoblja svog života: snimanje albuma „Station to Station“ u studiju *Cherokee* u Los Anđelesu, učešće u filmu „Čovek koji je pao na Zemlju“ u Novom Meksiku; svetsku turneju „White Light“, na kojoj je predstavio lik „Mršavog belog vojvode“, ponovo se povezao sa svojim drugarom Igijem Popom i udružio s Brajanom Inom [Brian Eno], uz pogled jednog oka upućen ka stvaranju novog talasa. Mnogo je to stvari da bi se tek tako izgubile iz vida...

Ne želim ni da navodim „sveotkrivajuće“ knjige tipa „moj život s Bouvijem“. Čini se da je svako ko je odrastao, živeo, radio, spavao, želeo da spava, producirao ploče, vodio poslove ili želeo da vodi poslove Dejvida Bouvija – za sebe obezbedio prostor na tim prenatrpanim stranicama s „rezultatima pretrage“. Bivša supruga Endži Bouvi [Angie Bowie] napisala je dve odlične knjige – „Free Spirit“ [„Slobodni duh“] i „Backstage Passes“ [„Propusnice iza scene“]. Prva je mnogo manje poznata, pa sam morao da se poslužim uslugama britanskog odeljenja *I-beja* [eBay] da bih je pronašao. Druga knjiga, objavljena pre petnaestak godina, donekle je poznatija jer ju je ona znalački promovisala nagoveštavajući voditeljima televizijskih i radijskih pričaonica (Džoan Rivers [Joan Rivers] i Hauardu Sternu [Howard Stern]) da je svog bivšeg muža možda uhvatila u nevaljalstvu s Mikom Džegerom

[Mick Jagger]. Ta marketinški vrlo upotrebljiva tvrdnja bila je posredno odgovorna za jednu od najuspešnijih jeftinih majica za turiste prodavanih na njujorskom Sent Marks plejsu, koju i sam posedujem i trenutno pokušavam da je dovoljno smekšam i ulepšam da bi mogla da se nosi. Na njoj je tačkasta crno-bela fotografija Bouvija iz perioda oko '82. godine s ispisanom rečenicom „JEBAO SAM MIKA DŽEGERA“. Bouvijev bivši menadžer Kenet Pit [Kenneth Pitt] objavio je početkom osamdesetih knjigu pod naslovom: „David Bowie: The Pitt Report“ [„Dejvid Bouvi: Pitov izveštaj“] u kojoj materijal crpe iz očigledno vlastitih dnevnika i zabeleški. Kao i Endži, i gospodina Pita sam intervjuisao za ovu knjigu, ali na njegovo insistiranje isključivo običnom, sporovoznom poštom. Na kraju mi je poslao mašinom kucane ispravke sopstvenih slovnih i gramatičkih grešaka nedeljama nakon što je naša staromodna komunikacija već bila okončana. Vrlo šarmantan čovek, danas u osamdesetim godinama života.

Entoni Zaneta [Anthony Zanetta], bivši potpredsednik zlosrećne kompanije *MainMan*, koju su osnovali Dejvid Bouvi i njegov menadžer Toni Defriz [Tony Defries], objavio je „Stardust“ [„Zvezdana prašina“], takođe početkom osamdesetih, kada je Bouvi doživljavao svoj najveći komercijalni uspeh. Bouvijeu se nije dopadala ta knjiga. „Dejvid se veoma pokroviteljski odnosi prema svojoj slici u javnosti“, rekao mi je Zaneta, „pa ga je veoma uznemirilo što ću raditi tu knjigu, čak pre nego što je ijedna reč bila napisana.“

Uz sve te memoare i biografije, bio sam zabrinut da li će pisanje sopstvene knjige o Bouvijeu učiniti da delujem kao oportunist ili, još gore, voajer. Nikada neću moći da pobegnem od činjenice da nisam prisustvovao onome što opisujem, niti da sakrijem svoje očigledno strahopoštovanje kao nekadašnji klinac njegov obožavalac. Gilmanovi su mi u jednom od mejlova predložili da uopšte nisu bili poklonici Bouvijevе muzike pre nego što su počeli da pišu knjigu, pa su u početku mogli da ga sagledaju samo kao temu za priču, ništa više od toga. Ja sam, s druge strane, sada dobijao mejlove od Tonija Viskontija [Tony Visconty], čoveka pored kojeg sam jednom, pre nego što sam počeo da se bavim ovime, sedeo u restoranu *La Bonbonniere* u Ist vilidžu i gledao ga kako jede gomilu tostova. Niko osim mene nije ga prepoznao. Jedino o čemu sam mogao da mislim bilo je: „Taj čovek koji pored mene jede pšenični tost bio je producent pesme 'Heroes',

da i ne pominjem 'Baby Boomerang' grupe *T. Rex*.“ Sada sam ispijao koktele s ljudima kao što je Deni Fields [Danny Fields], koji je Bouvijeu upoznao s Igiem Popom, kafu s Lijem Blekom Čajldersom [Lee Black Childers], čija je dužnost bila da predstavlja „prethodnicu“ u akcijama Bouvijevе menadžerske kompanije, a svojevrmeno je, 1973. godine, bio dadilja članovima grupe *Stooges* navučenim na drogu; ispijao sam još više toga s Endži Bouvi i Džejn Kaunti [Jayne County], od kojih je svaka ikona sama po sebi i važna figura u širem mitu o Dejvidu Bouvijeu. Takođe, tokom tog razdoblja intervjuisao sam Lua Rida [Lou Reed] i Igija Popa za časopise *Uncut* i *Harp*. Lu je bio daleko strašniji, a Igi – iznenađujuće precizan. U kolektivnoj svesti bouvijevaca opterećenih mitom, ovi likovi ostali su prekriveni svetlucavom prašinom, mladi, napaljeni revolucionari iz sporednih uličica, odeveni u srebro dok cupkaju na nekom večitom podijumu za igru uz savršenu soul muzičku podlogu kao što je „Band of Gold“ Frede Pejn [Freda Payne] ili „Knock on Wood“ Edija Flojda [Eddie Floyd]. Oni obitavaju na večitom muralu sedamdesetih godina. Bio sam ispunjen zebnjom i, naravno, bilo je veoma čudno upoznati sve njih od 2006. do 2009. godine, razgovarati s njima, intervjuisati ih, ispijati kafe ili pića i dopisivati se s njima. Sada su stariji. Neki od njih su ogorčeni. Mnogi su jednostavno umorni od prepričavanja uvek istih priča. Čajlders mi se žalio: „Kada nekoga upoznam, sve se svodi na 'Dejvid, Dejvid, Dejvid', ponekad preteram i kažem im da ne želim da govorim o Dejvidu. On nije predstavljao tako veliki deo mog života. To su doslovno bile zaista dve ili tri godine. U to vreme apsolutno sve u mom životu vrtelo se oko Dejvida Bouvija i Bog mi je svedok da sam tada stekao mnogo iskustva i sjajno se provodio, međutim, to nije ono po čemu bih želeo da me znaju.“ Jednom biografu mnogo je lakše da te likove pronađe danas, u informatičkoj eri. Mnogi među njima postavili su svoje stranice na *MySpace* ili *Facebook*. Međutim, mnogo je teže steći njihovo poverenje, otvoriti ih i ubediti da postoje sveže ideje kada je reč o knjizi o Bouvijeu. Dao sam sve od sebe i nadam se da je moja knjiga dostojna poverenja koje su mi ukazali.

Pretpostavljao sam da će poseban izazov predstavljati očuvanje objektivnosti tokom istraživačkog procesa. Poput drugih koji su se ranije okušali u Bouvijevoj priči, ja sam čitavog svog života njegov veliki obožavalac. Kada bi osoba koju sam intervjuisao počela da

kritikuje Bouvija, što su mnogi među njima i činili, morao sam da obuzdavam svoju potrebu da ga branim.

Slučajno sam nabasao na sredstvo koje mi je pomoglo da održim potreban radni sklad između disciplinovanog novinara, kakav sam postao, i debelog klinca koji je nekad davno obojio kosu u narandžasto u nadi da će ga to učiniti više nalik Bouviju, vitkijim i zgodnijim (nije uspelo). Na raznim mestima uključio sam u ovu knjigu sećanja tog dečaka. Nazovite ih međugramama, ispiranjem usta, kako god želite, tek – ona su tu, stoje zajedno uz strogo pripovedanje. To su neophodne i, nadam se, korisne lakomislenosti.

Na kraju, čudno je delovala zamisao da se s pisanjem knjige o Bouviju započne tokom najdužeg perioda tišine u njegovoj karijeri. Dok ispisujem ove redove, Dejvid Bouvi od 2003. godine nije objavio novi album. Na turneje nije išao od neodložne operacije srca koju je imao naredne godine. Pre toga Bouvi je bio plodan poput Vudija Alena [Woody Alen], Tajlera Perija [Tyler Perry], Rajana Adamsa [Ryan Adams] ili Princa [Prince] – jedan od onih umetnika koji ne dopuste da prođe godina a da svojoj publici ne ponude nešto novo. Savremena kultura ispunjena je informacijama o Bouviju više nego ikada, krećući se od ideje do ideje u eri tvitera, osmišljenoj za stalno i ubrzano menjanje vlastite predstave, prenaduvavanje i ispredanje priča (Bouvi je jednom izjavio da ima „prag pažnje skakavca“). I njegovo odsustvo i njegov značaj duboko su se osetili u drugoj polovini tog desetleća, tako da sam se isprva zabrinuo da bi postavljanje knjige o Bouviju iz pop perspektive moglo da liči na psovanje zanemelog Boga – onoga koji je sve stvorio, pa nestao. U stvari, razmišljao sam da ovu knjigu nazovem „Bog i Čovek“ (neka vrsta olakog podsećanja na tekst njegovog hita iz 1983. – „Modern Love“). U svakom slučaju, zbog svih tih i mnogih drugih stvari uzrujavao sam se pred svojim agentom tog dana dok smo ispijali krigle piva

Posle sastanka u lokalu *Cedar Tavern*, moj agent i ja popušili smo po cigaretu, rukovali se i rastali. Nije uspeo da me ubedi da bi trebalo da se bavim Bouvijevom biografijom, ali pristao sam da razmislim o tome. Ubrzo potom našao sam se na jugozapadnom uglu Brodveja i Desete ulice, čekajući promenu svetla na semaforu. Iza mene je bila ekspozitura banke *Chase*. Na drugoj strani ulice bile su predratna stambena zgrada i moderna prodavnica birane hrane i pića. Suprotni

ugao zauzimaio je salon lepote u koji je moja tadašnja devojka često odlazila na manikir i pedikir. Preko puta njega nalazila se stara crkva Božje milosti. Na sredini ulice – automobili, taksiji, kamioni, bicikli, vespe, prosjaci i saobraćajci. A odmah desno od mene, na rastojanju od oko pola metra, pored poštanskog sandučeta, s podignutom rukom stajao je – Dejvid Bouvi.

Poneo sam se onako kako bi to učinio svaki Njujorčanin, bio pravoverni bouvijevac ili ne – u slučaju da susretne nekog slavnog, Smireno, gotovo nehajno, rekao sam sebi: „U redu, taj lik stvarno prilično liči na Dejvida Bouvija.“ Prve reakcije po pravilu su smirene, posebno ako pri ruci nije alkohol. Moramo da zanemarimo šta su nam u životu značili ti ljudi. Mahinalno upadamo u kul pozu i nikada i nipošto ne smemo da pokažemo da nam to nešto znači. U krajnjoj liniji, mi smo Njujorčani. Ne damo se tako lako uzbuditi. Glas u mojoj glavi bio je razložen, poput sveštenika ili profesora matematike: „Ali nemoguće je da to bude Dejvid Bouvi. Zar nisam maločas razgovarao o Dejvidu Bouviju? To jeste Dejvid Bouvi. Bože moj. Dejvid Bouvi. Zar... tako.“

Načuo sam glasine da je pustio dugu bradu i da se, otkako se razboleo, anonimno šunja gradom. Neki tvrde da se savršeno prurušava, kao što je to navodno radio pokojni Majkl Džekson [Michael Jackson]. Pogrbljena Azijka koja Drugom avenijom šeta malog belog psa? Dejvid Bouvi. Možda. Debeljuškasti saobraćajac hispano porekla koji zapisuje registraciju tvog karavana jer je isteklo vreme parkiranja? Bouvi.

Sledeća pomisao bila mi je: „Dobro izgleda.“ Kao i mnogi bouvijevci, bio sam zabrinut kakav će Bouvi biti posle operacije srca, kao da bi otkrivanje nečeg neobičnog u njegovim večno skladnim, živopisnim i zgodnim crtama lica, nekakvog ulegnuća ili zadebljanja, i za svakoga od nas predstavljalo izvor unutrašnje krize. Tako sam se osećao i posle operacije Dejvida Lettermana [David Letterman] i njegovog kasnijeg povratka na noćne televizijske programe.

Dejvid Bouvi je na sebi imao sportski sako krem boje i sivu košulju. Činilo se da ga na ulici niko drugi nije prepoznao. Možda da se nalazio nekoliko blokova dalje, u Čelziju, ili dole u Sohou? Međutim, istočni deo Desete ulice prilično je bezličan, pogotovo radnim danom po podne.

„Šta li se odvija u njegovoj glavi? Baš ovog trenutka?“, pitao sam se, povukavši se nekoliko koraka i dozvolivši sebi delić klinačkog

oduševljenja pošto sam shvatio da mogu bez opasnosti da ga osmotrim. Niko me nije gledao kako posmatram Dejvida Bouvija. „O čemu sad razmišlja? Taj čovek koji je napisao 'Quicksand'. Ta osoba tamo koja je na vrhuncu pesme 'Heroes' vrištala: 'Ja, ja biću kralj! A ti, ti bićeš kraljica!', od čega mi se koža već desetlećima bez izuzetka naježi, uprkos kasnijem korišćenju te pesme u reklamama i obradi grupe *Wallflowers*? Pa... znam šta sada misli, zar ne? Razmišlja: 'Taksi. Treba mi taksi. Zašto nijedan od ovih taksija neće da mi stane?'“ Bilo je toliko neverovatno da će u utorak posle podne neko superslavan kao Dejvid Bouvi stajati na uglu Desete ulice tako da će ga zaobilaziti čak i taksisti.

Tog popodneva ništa nisam rekao Dejvidu Bouviju. Ni na koji način nisam otkrio da znam ko je on niti da su njegov život, umetnost i muzika obeležili čitav moj razvoj, i da sam samo nekoliko minuta ranije razgovarao o njemu, razmatrajući mogućnost posvećivanja nekoliko godina svog svakodnevnog života njegovom ponovnom uspostavljanju. Odglumio sam superkul tipa, onakvog kakvim je on nas bouvijeve naučio da treba da budemo. Bio sam neko drugi. Zauzeo sam pozu.

Svetlo na semaforu se promenilo i obamrlim korakom zakoračio sam preko Brodveja. Prošao sam pored prodavnice s pločama u susedstvu mrmljajući: „Dejvid Bouvi... ploče... unutra... 'China Girl'. 'Fashion.'“ Ušao sam u stan i odmah pozvao kancelariju svog agenta. Rekao sam mu da sam razmislio i da ću ipak napisati knjigu koju vi sada držite u rukama, a da mislim da je ovo pravi trenutak da se na Bouvija pogleda u svetlu savremenog sveta i ponovo otvori rasprava o njegovom značaju.

„To je bilo brzo“, rekao je on. „Zašto si promenio mišljenje?“

„Iznenada sam osetio da sam mu mnogo bliži“, rekao sam.

I zaista sam se osetio bližim Bouviju, ali ne toliko bliskim koliko sam danas i koliko ćete, nadam se, i vi postati.

Mark Spic,
Njujork, avgust 2009.

BOUVI

Prolog

PREPORUČUJE SE ČITANJE **NAJVEĆOM JAČINOM**

Bilo je to druge večeri četvorodnevnog *CMJ* muzičkog maratona i filmskog festivala 2005. godine, većini poznatijeg jednostavno kao „Si-Em-Džej“.¹ Grupa *Arcade Fire*, sastav iz Montreala koji predvode supružnici Vin Butler [Win Butler] i Režin Šasanj [Regina Chassagne], izašao je na scenu radi nečega što bi se u sportskoj terminologiji moglo nazvati trčanjem pobjedničkog kruga, budući da je velikom brzinom postao legenda otkako se prethodne godine prvi put predstavio na istom festivalu. Njihov prvi album „Funeral“ [„Sahrana“], meditacija o gubitku koja nekako uspeva da zadrži radost, uspeo je da dobije ocenu 9,7 od u pohvalama najčešće škrtog muzičkog sajta *Pitchfork* i da ih progura kroz tu maglovitu zastrašujuću godinu prepunih malih sala u kojima imaš potrebu da pronađeš slobodan toalet da bi na trenutak uhvatio vazduh. Samo šačica bendova prošla je kroz tako nešto ovog desetleća, među njima – *White Stripes*, *The Strokes* i *The Killers*. To je ona vrsta pohoda kakav članovi mladog sastava mogu da imaju zaista samo jednom, kad počnu da posećuju i sviraju na mestima koja su ranije predstavljala samo narandžaste, žućkaste

¹ Ovaj program održava se u Njujorku od 1980. godine, a njegov muzički deo zamišljen je kao prilika da se mladi talenti predstave profesionalcima iz muzičke industrije nastupima u različitim gradskim prostorima, a sve to začinjeno je i koncertima velikih zvezda. Autor opisuje takvo jedno događanje u Central parku. [Prim. prev.]

ili ružičaste površine na geografskoj karti. To je godina tokom koje neki od njih počinju da odlaze u krevet s filmskim zvezdama, prestaju da brinu o plaćanju računa ili prestaju uopšte da plaćaju račune, a počinju da se staraju kako da napišu pesme za drugi album dok su na turneji. Pevači počinju da razmišljaju o tome da li im kosa i zubi izgledaju dovoljno dobro i da li im trud oko izgleda ugrožava kredibilitet. Takođe, to je godina kada mladi muzičari počinju da upoznaju svoje heroje. Ko god je prisustvovao takvim susretima, kao što sam ja imao priliku tokom nekoliko novinarskih zadataka, primetio je sličnost s predstavljanjem predsedniku igrača šampionskih timova u američkom fudbalu ili bejzbolu: ukočena čestitanja i možda pokoji mali savet. Bono i Brus Springstin [Bruce Springsteen] čuveni su po svojim ohrabrujućim „govorima“ pred preneraženim i strahopoštovanjem ispunjenim novopečenim rok zvezdama. Retke su rokerske legende koje tokom takvih susreta učine nešto i za sebe. A grupa *Arcade Fire* bila je tokom te nedelje u bliskom društvu možda najneobičnije od svih rok legendi.

„Ovo je pesma Dejvida Bouvija“, najavio je publici Batler dok mu je kosa padala preko visoko podignutih jagodica. Tri hiljade mobilnih telefona s uključenim kamerama podiglo se u vazduh uz Batlerovo prebiranje na gitari uvodnih akorda „Queen Bitch“, pesme čitavo desetleće starije od njega. To je stvar s Bouvijevog albuma „Hunky Dory“ iz 1971. godine (Batler je rođen u proleće 1980, malo pre nego što će Bouvi objaviti „Scary Monsters“, ako baš želite jasniju perspektivu). To je njujorška pesma, omaž grubom, podmuklom stilu, punom ulične mudrosti, kojim piše Lu Rid. U vreme kada je objavljena, „Queen Bitch“ je označavala oštar zaokret u Bouvijevom radu. Obožavaoci su morali da kopaju po njegovim zaboravljenim ranim snimcima iz šezdesetih godina (kada je predvodio na propast osuđene R&B sastave poput *King Bees*), da bi čuli takvo seksualnošću nabijenog režanje. Većinu Bouvijevih izdanja od sredine do kraja šezdesetih obeležilo je pevanje otvorenim glasom, povremeno u folk stilu poput mračnijeg dela opusa Sajmona i Garfankla [Paul Simon & Art Garfunkel], ili melodramatično i „popi“ kada bi zauzimao pozu Skota Vokera [Scott Walker].

Arcade Fire su veliki sastav, neka vrsta neobavezne družine u kojoj se čini da je svaki gostujući prijatelj dobrodošao da im se povremeno pridruži, samo ako sa sobom nosi neki instrument. Buka koju

stvaraju predstavlja sklepani zvučni zid koji s lakoćom ispunjava veliku sportsku arenu, a ipak zadržava dah uklete prozračnosti. Lako je pretpostaviti da bi gostujući pevač mogao da se utopi u toj poplavi buke (svirane sa strašću, povremeno na granici vulgarnosti kad pucaju kože na bubnjevima i slično). Međutim, tip u belom odelu koji je prišao mikrofonu i ispljunuo uvodne stihove („Gore sam na jedanaestom spratu i gledam ih kako dole gluvare“)² ipak nije bio običan čovek. Ne samo što se lako probio kroz zvučnu sliku (pretvarajući zvezde večeri u prateće muzičare i pre nego što je stigao do „On je dole na ulici i strašno se trudi da pokupi sestru Flo“),³ nego je nadjačao i ludački urlik uzbuđenja i neverice koji je dopirao s livade ispred scene. Nije to bila neka velika tajna – *Arcade Fire* je očigledno očarao Bouvija, podsetivši ga, moguće je, na sopstvena boemska drndanja u jugoistočnom londonskom predgrađu Bekenham krajem šezdesetih. Te „umetničke laboratorije“ održavane su svake nedeljne večeri i često bi potrajale do svitanja u ponedeljak. Do tada bi se razmenjivale i oblikovale velike zamisli i iskušavali dometi novih pesama. Oprema grupe *Arcade Fire*, sa svojim ogrebotinama i nalepnicama, nosila je izgled i duh tih ustajalih, duvanskim dimom ispunjenih privremenih „ateljea“. Da, oni su zaista bili uzbudljivi. I grupa *U2* ih je nedavno toplo prihvatila. Da, bili su novi. Njihove pesme ponudile su snažnu osećajnu mešavinu u vremenu obeleženom šepurenjem garažnog roka. Međutim, oni su ipak još bili odrpanci u svetu slobodne umetnosti pred kojima se ubrzano otvarala čitava planeta. Bouvija je druženje sa sastavom *Arcade Fire* jasno vratilo sopstvenim kreativnim počecima – upravo tamo gde mu je bilo potrebno da se nađe u svetlu događaja koji su mu 2004. godine promenili život. Ponoviću da bih naglasio – retke su rok legende koje će i same primiti nešto posle susreta s mladim početnicima.

Bouvi je već uveliko na sve strane hvalio bend i pojavio se s njim 8. septembra u sali *Radio City Music Hall* tokom dobrotvornog koncerta

² „I’m up on the eleventh floor and I’m watching the cruisers below“ – za prevod je s valjanim razlogom pozajmljena asocijacija na film „Gluparenje“ („Cruising“ [1980]) s Alom Paćinom [Al Pacino] u glavnoj ulozi. [Prim. prev.]

³ „He’s down on the street and he’s trying hard to pull sister Flo“ – to su naredna dva stiha u pesmi. [Prim. prev.]

Fashion Rocks, koji je prenosila televizija. Na tom snimku, samo nedelju dana ranije, još je delovao krhko. Obučen u svetlosivo odelo i crnu košulju, svima naviklim na vitku, elegantnu priliku, tokom tog nastupa delovao je malo punije i starije. *Fashion Rocks* bio je njegov prvi izlazak na scenu posle operacije, a ni legende roka nisu imune na tremu (setimo se Džona Lenona [John Lennon] kako povraća iza scene u dvorani *Madison Square Garden* 1974. godine, pre nego što će se pridružiti Eltonu Džonu [Elton John], kao da pre toga nije rasprodavao stadione). Sedmodnevno druženje s grupom *Arcade Fire*, a možda i topao noćni vazduh mora da su dobro došli Bouviju. Njega oljavaju kao kulturološkog vampira još od vremena kada su sastavi *Human League* i *Devo* smatrani „sledećim velikim pojavama“, ali čak i kada bi to bilo tačno, u suštini svega je podmlađivanje zvuka. Nastup u Central parku, nabijen energijom na način na koji *Fashion Rock* to nije bio, predstavljao je podmlađivanje duha. Tu, na sceni, dok je preuzimao glavni vokal najpoznatije pesme sastava – „Wake up“ (Batler je doprinomio samo muljavim pratećim glasom utopljenim u eho), Bouvi kao da je ponovo dovodio u radnu disciplinu vlastitu ranjivost, nestalnost i besmrtnost svoje muzike, legende i uticaja. Izgledalo je kao da je lično napisao tu pesmu.

„Nešto je ispunilo moje srce prazninom“, pevao je on. „Neko mi je rekao da ne plačem. Ali sada sam stariji, moje srce je hladnije i vidim da to je laž.“ Tamo na sceni on je bio Bog, izazivajući divljenje i publike i muzičara kojima se pridružio. Ipak, bio je isto tako i čovek, oprezan da se ne preoptereti, neko ko ponovo uči korake. Stariji od pevača i bubnjara zajedno. Ali ponovo potpuno nov.

Bio je to zasad poslednji njegov preobražaj u gotovo pedeset godina dugoj karijeri i, poput svake pređašnje Bouvijeve inkarnacije, ostavio nas je da iščekujemo šta će se sledeće pojaviti, ali i da drugačije razmišljamo o svemu što je prethodilo.

1.

U prozoru kuće pored one u kojoj je rođen Dejvid Bouvi, na Stensfild roudu u južnoj londonskoj oblasti Brikston, stoji vanzemaljac. I izviruje – sive kože, ovalno oblikovanih crnih očiju, s glavom veličine teniskog reketa, ista ona vrsta svemirca na naduvavanje kakva se prodaje po prodavnicama za suvenire benzinskih pumpi na putu kroz Rozvel u Novom Meksiku.⁴ Vanzemaljac s licem po ugledu na TV seriju „Dosije X“ ili film „E.T.“. Ako se odlučite za hodočašće, možda on više i neće biti tamo, ali stajao je u tom prozoru kada sam posetio Brikston, kao da je hteo da kaže: „Biografe, dobro došao!“

Ko god da živi u toj kući svakako je svestan ko se rodio u njegovom neposrednom susedstvu. Kada bi vanzemaljci imali očne kapke, ovaj bi namigivao. Po svemu ostalom taj blok zgrada, kao i svaki drugi u kraju, jednako je miran kao što mora da je bio i pre šest desetleća. Sama kuća ima tri nivoa, od blede je cigle, s dvostrukim lukom iznad ulaza obojenog u francusko belo. Niski zid od cigle odvaja je od susednih zgrada. Drugi cigleni zid deli sam plac, odvajajući maleni travnjak i na njemu vretenasto stablo drveta koje je nadvisilo dimnjak. To je lepo mada skučeno boravište. Za

⁴ Grad na jugu SAD, čuven po navodnom padu neidentifikovanog letećeg objekta 1947. godine, o čemu je vođena istraga u tamošnjoj vojnoj bazi. [Prim. prev.]

razliku od stanovništva Brikstona, koji je u godinama posle Drugog svetskog rata pretežno bio naselje belaca pripadnika srednje klase, ova kuća nije se menjala. Lako je zamisliti da će ona i nakon narednih pedesetak godina, kada oko nje budu zujali ljudi s raketnim pojasevima i leteći automobili, i dalje izgledati potpuno isto. Nema mesingane ploče koja bi obznanjivala mesto rođenja Dejvida Bouvija, ali ta kuća, netaknuto očuvana – bilo smišljeno, slučajno ili zbog jednostavnog nedostatka sredstava i namera – svejedno predstavlja značajan lokalitet. To što je Dejvid Robert Džouns [David Robert Jones] 8. januara 1947. u 9 sati ujutru došao na svet upravo u ovoj kući, teško da je jedinstven slučaj. Mnoga deca su se krajem četrdesetih godina rađala u porodičnom domu umesto u bolnici. Babica je pozivana kada pukne vodenjak, kao što su ljudi zvali vodoinstalatera ili policajca. U svakom slučaju, ta kuća je manje važna za Dejvidovu, a više za životnu priču njegovih roditelja. Bio je to dom za „drugu priliku“, mesto na kojem su se nadali da će izgraditi čvrstu porodicu posle svojih mračnih i složenih detinjstava i nekih pogrešnih početaka u pogledu ljubavi i roditeljstva. Brikston je još bio u ruševinama izazvanim nemačkim zuječim bombama i nesposobnošću iscedene nacije za brzu obnovu, kada je Dejvidova majka Margaret Meri Berns [Margaret Mary Burns] iz Rojal Tanbridž Velsa u Kentu upoznala njegovog oca Hejvuda Stentona Džounsa [Haywood Stanton Jones] iz Donkastera u Jorkširu. Među prijateljima je bila poznatija kao Pegi [Peggy], a on kao Džon [John]. Skrasili su se u kući koja nije bila u otmenom kraju, ali je bila njihova – mesto za stvaranje novih uspomena i sklanjanje od ranije preživljenog bola.

Od njih dvoje Pegi je imala više stvari od kojih je bežala. Nekoliko nemilih događaja iz njenog tinejdžerskog doba i ranih dvadesetih moglo bi se zajednički opisati kao prokletstvo porodice Berns. Činilo se da je duševna bolest bila duboko utisnuta u njihov genetski kod (kao što su detaljno prikazali drugi biografi, a o tome je govorio i sam Bouvi). Dejvid je dobar deo svoje rane mladosti proveo pitajući se kada će, a ne da li će zaista poludeti. Šizofreno ponašanje može da se pritaji sve dok ga ne pokrene neki traumatičan događaj. Za Pegi, njene četiri sestre i brata taj događaj je, naravno, bio Drugi svetski rat. Međutim, Viktorija Berns, drugo dete po starosti, i najmlađa Vivijen,

počele su još ranije da pokazuju znake mentalne bolesti. Nprekidne eksplozije projektila nemačke avijacije i užasavajući izgledi da bi Veliku Britaniju mogli da okupiraju nacisti, zajedno s teškom tugom nesrećnog zaljublivanja u vojnike nesklone vezivanju, tokom ratnih godina pretvorili su njihove sklonosti u potpuno razbuktalu bolest. Ona se ispoljavala uglavnom u nerazumnom ponašanju (besmislenim primedbama, aljkavom izgledu, pušenju cigarete za cigaretom, promiskuitetnom životu, krajnjoj pasivnosti), pa se može reći da je, s obzirom na njenu lančanu reakciju među devojkama porodice Berns, sama šizofrenija predstavljala još jedan, mada prigušeniji traumatičan događaj. Pegin otac Džimi [Jimmy] bio je profesionalni vojnik skromnih prihoda, a porodični dom koji su delili u Ulici Medou lejn bio je dovoljno skučen da proširi svaku naprslinu u društveno prihvatljivom ponašanju. Neka istraživanja zaista pokazuju da će osobe čija braća ili sestre pate od šizofrenije mnogo verovatnije i same pokazati sklonost prema toj bolesti. Još veće izgleda ima neko čiji je roditelj šizofreničar. Pegi, najstarije dete, imala je konačno osobine koje se mogu smatrati graničnim. Umela je da bude glasna, teatralna, s previše mimike. Ipak, suštinski je pošteđena punih posledica bolesti, možda i zato što je nije zaista nasledila nego je njeno ponašanje bilo posledica veoma nesrećnih okolnosti unutar jedne engleske porodice. Bilo kako bilo, ta avet ju je pratila i tako je s dvadeset dve godine Pegi postala prvo dete Bernsovih koje je napustilo roditeljski dom. Našla je posao kao stalna dadilja na usluzi gostima obližnjeg hotela *Culverden Park Arms*. U to vreme zbila se i njena mnogo pominjana, mada izuzetno kratka povezanost s „crnokošuljašima“, grupacijom nacionalista koju je predvodio poslanik u britanskom parlamentu po imenu Osvald Mozli [Oswald Mosley] („gospodin Osvald s tetoviranom svastikom“ u pesmi „Less Than Zero“, prvom singlu Elvise Kostela [Elvis Costello]). U drugim Bouvijevim biografijama toj pojedinosti poklanjano je mnogo pažnje s obzirom na njegovu dobro poznatu opsednutost fašizmom četiri desetleća kasnije, sredinom sedamdesetih. Ne treba biti ni drveni advokat ni zagriženi obožavalac da bi se prepoznalo kako je Bouviјеvo javno izrečeno (pa otad poricano) podržavanje Hitlerove harizme i isticanje dobrih strana njegovog neostvarenog pokoravanja Britanije u zloglasnom intervjuu Kameronu Krouu

[Cameron Crow]⁵ za *Playboy* 1976. godine, bilo proizvod kokainske psihoze, a ne odraz istinske vernosti idejama rasne čistote i otpora vladajućem poretku. Sklonost koju je imala Pegi (što je dovelo do uzgrednog prisustvovanja jednom skupu) imala je, kažu, još manje čvrstu motivaciju. Nju su, u stvari, privlačile same fino skrojene crne košulje na elegantnim momcima nazvanim po njima, a ne glasne rasprave protiv doseljenika i njihovog uključivanja u društvo.

Ljubavne veze začete tokom rata najčešće su strasnije od onih u vreme mira i napretka. Sa svojim visokim čelom, elegantnim nosom, bledom kožom i tamnim, šaljivim očima, Pegi je posedovala izvesnu neuobičajenu, vrlo karakterističnu englesku lepotu. Iako svojevolsna i nezavisnog duha, nije bila otporna na navalu razuzdanih emocija koja je s najavom rata preplavila njenu generaciju. Dok je radila u hotelu, započela je vezu s jednim od zaposlenih, zgodnim francuskim Jevrejnom po imenu Volf Rozemberg [Wolf Rosemberg], koji je voleo da ga zovu Džek [Jack]. On je radio kao vratar u hotelskom baru. Njegov otac bio je imućni trgovac krznom u Parizu. Njihova ljubavna romansa tajno je započela u proleće 1937. godine. Pegi je verovala da je našla ljubav svog života. Ubrzo potom otkrila je da je u drugom stanju. Rozemberg ju je zaprosio. Njihovo prvo i jedino dete, Terens Gaj Ader Berns [Terence Guy Adair Burns], rođen je u mesnoj bolnici *Pembury* 5. novembra (na „Dan Gaja Foksa“, otuda srednje ime).⁶ Ader je bilo ime koje se provlačilo u porodici Berns. Bebu su svi zvali – Teri [Terry].

Džek i Pegi nikada se neće venčati, a Teri nikad neće upoznati svog biološkog oca. Početkom 1938. godine nacisti su počeli s anektiranjem delova istočne Evrope, da bi na kraju pokorili i Francusku.

⁵ Cameron Crow je nekadašnje „čudo od deteta“ američkog rok novinarstva, čije se ime vezivalo uglavnom za časopise *Creem* i *Rolling Stone*. Danas je cenjeni filmski stvaralac i dobitnik *Oskara* upravo za autobiografski rokenrol film „Korak do slave“ [„Almost Famous“]. [Prim. prev.]

⁶ Gaj Foks [Guy Fawkes] (1570–1606) bio je pobunjenik iz redova engleskih katolika, predvodnik zavere da se 5. novembra 1605. godine digne u vazduh zgrada Parlamenta i tako okonča vladavina protestanata. Plan je osujećen zahvaljujući anonimnoj dojavi, a Foks i njegovi saradnici pohvatani su i pogubljeni. Po njegovom imenu u engleskom jeziku reč „guy“ dobila je značenje „čovjek“ ili „osoba“. [Prim. prev.]

Džek se vratio svojoj porodici i pridružio Pokretu otpora. Ponovo se pojavio u Londonu neposredno pre nego što će bombe početi da padaju na Britaniju 1939. godine. Želeo je da polaže pravo na bebu, ali kako Pegi u tom trenutku nije bila kod kuće, grubo ga je odbila njena majka Margaret. Umesto da sačeka, Rozemberg je nestao. Njegovo nestrpljenje i užurbanost sigurno su bili podstaknuti proživljavajućim osećanjem bliske propasti koje je ubrzo preplavilo čitavu slobodnu Evropu.

Poput mnogih mladih britanskih i američkih žena, rastrzana Pegi počela je da radi u fabrici municije. Terija je podizala uz pomoć majke Margaret. Potom je uletela u „utešnu“ vezu s jednim kolegom iz fabrike. To je dovelo do još jedne trudnoće, ovog puta rodila je ćerku. Budući da nije bila u stanju da sama vodi računa o oba deteta, dala je tromesečnu devojčicu u hraniteljsku porodicu, nastavivši da pravi bombe i leči svoje slomljeno srce. Na izvestan način Pegi nikada nije prebolela Džeka Rozemberga. On je bio „taj koji je zbrisao“, a to osećanje podsticalo je ozlojeđenost koja će narušavati mir i optimizam doma „za drugu priliku“ koji su Pegi i Džon gradili na Stensfild roudu (posebno kada je Teri izrastao u sliku i priliku svog otuđenog biološkog oca).

U poređenju s porodicom Berns, Dejvidov otac imao je relativno stabilno genetsko poreklo. Džonov uticaj svakako je imao umirujuć, pa čak i spasonosan učinak na Pegi i Dejvida, kako u posleratnim godinama tako i tokom sve haotičnijih šezdesetih, dok se Dejvid opirao svom klasnom i društvenom statusu i mučio da postigne uspeh kao pevač i autor. Džonov otac Robert Hejvud Džouns [Robert Haywood Jones], po kome je Dejvid dobio srednje ime, bio je obučar, a njegova majka Zila Hana Džouns [Zillah Hannah Jones] radila je u pogonu za industrijsku obradu vune. Umrla je još kada je on bio sasvim mali. Džona su poslali u privatnu školu, tako da je, kao i mnoga britanska deca njegovih godina, bio podvrgnut okrutno strogom vaspitnom sistemu, ispunjenom gušenjem osećanja i surovim kažnjavanjem svake neposlušnosti. Kao mladić, otrešao je sa sebe sputavajuću stidljivost u mraku lokalnog bioskopa. Džouns – čiji izraz lica na fotografijama deluje mnogo stegnutije od Peginog, kao da se neprekidno suzdržava izbegavajući da izgovori nešto problematično ili buntovno – postao je veliki obožavalac eskapističkih filmova, engleskog mjuzik-hola,

američkog džeza – bilo čega što će ga bar privremeno osloboditi bolnog snebivanja. Kada mu je otac umro, Džon je nasledio fond od tri hiljade funti (oko 80.000 današnjih dolara), koje će mu biti isplaćene na dan njegovog dvadeset prvog rođendana u jesen 1933. godine. Džouns je odlučio da ta sredstva uloži u karijeru u industriji zabave i svojevrsno večito oslobađanje od svog bolno spokojnog života. Napustio je Jorkšir i preselio se u London, došavši pod okrilje brbljivog irskog mjuzik-hol impresarija u pokušaju, Džejsma Salivena [James Sullivan].

Saliven je nekada bio oženjen tajanstvenom italijanskom cirkusantkinjom za koju se govorilo da je izgubila život pred publikom tokom izvođenja tačke koja je krenula po zlu. Njegova plavokosa ćerka Hilda bila je samopouzdana i društvena. Dete iz šou-biznisa, sa gustim žućkastim loknama, svirala je klavir, pevala, igrala i kao da je prirodno pripadala sceni. Džon Džouns, novajlija u prestonici i na estradi, brzo je bio očaran. „Pozvao me je na čaj“, pričala je Hilda Saliven, „i ludo se zaljubio u mene. Bio je veoma suzdržan. Ništa nije moglo da ga nasmeje. Nisi mogao da vidiš kako mu se usne miču ili da se smeši.“

Ubrzo po njihovom venčanju, Džon je dve trećine svog nasledstva radosno i uzbuđeno uložio u muzičku predstavu koja se vrtela oko Hildinog divljenja vrednog talenta i šarma. Izvođenja su zakazali po raznim salama za burleske u tom delu zemlje, ali doživeli su potpuni neuspeh. Bez lukavog marketinškog plana, i pored njenih talenata među oguglalim poštovaocima mjuzik-holova nije bilo zanimanja za Hildin nastup. Na scenama burleske kojih je London bio prepun do tada su već čuli i videli sve: tačke sa životinjama, pantomimičare i striptiz. Neuzdrman neuspehom, Džon je odlučio da ostatak svog novca uloži u pijano-bar na prometnom Šarlot stritu u centralnoj gradskoj oblasti Vestminster. Verovao je da će na taj način Hilda steći svoju publiku i da će ubrzo dolaziti k njoj. Svoj klub krstili su – verovatno ne baš mudro – *Boop a Doop*. Poučen još jednim neuspehom, Džon je ostavio po strani svoje ambicije u šou-biznisu i zaposlio se kao vratar u obližnjem hotelu *Russell*. Hilda je postala razvodnica u bioskopu. Ubrzo su među njima počele rasprave o novcu i drugim, uglavnom dosadnim kućnim brigama. Napetost je, navodno, Džona Džounsa nakratko dovela u fazu teškog pijanstva,

ali je na sreću uskoro postalo jasno da mu nedostaje čvršća građa za odavanje alkoholu. Jedne noći posle posete lokalnom pabu, veoma se razboleo. Hilda ga je odvela kod lekara koji mu je naredio da se zauvek odrekne kapljice.

Iako se Džon povinovao, ostalo je nezadovoljstvo odnosom koji je van scene imao s Hildom. Upustio se u usputnu ljubavnu pustolovinu koja je za posledicu imala bebu, devojčicu po imenu Anet [Annette]. Džon i Hilda ostali su zajedno uprkos tom neverstvu, pa je Hilda čak pristala da zajedno odgajaju dete kao da je zajedničko. Čitava ta drama kao da je prizemljila Džona. Činilo se da je shvatio kako njegov vlastiti život može da bude buran koliko i bilo koji film ili hiperrealistička pozorišna predstava. U jesen 1935. godine prihvatio je posao u visoko cenjenoj britanskoj dečjoj dobrotvornoj organizaciji *Dr. Barnradoš*, gde će ostati tokom naredna tri i po desetleća, sve do svoje smrti 1969. godine, napuštajući je jedino tokom Drugog svetskog rata radi služenja otadžbini u severnoj Africi i Italiji.

Hilda i Anet živele su za vreme rata u Brikstonu. Džon se preselio kod njih po povratku iz rata, pa se izvesno vreme činilo da je brak očuvan. Međutim, Džon je tada upoznao Pegi i ponovo se zaljubio. Prvi put je posetio Tanbridž Vels poslom za organizaciju *Dr. Barnradoš*, ali je, spazivši Pegi kako poslužuje čaj, počeo prilično često da svraća u *Ritz* gde je ona radila. Nije teško zamisliti ga kako ne skida s nje pogled. Iako telesno nije baš predstavljao njen ideal, zadivio ju je manirima i blagošću. Bez obzira na to što je Džon i dalje bio u braku s Hildom, njegova veza s Pegi odvijala se manje-više otvoreno. Nakratko, Pegi se čak preselila kod Džona i Hilde. Na kraju, Hilda je zahtevala od Džona da ode pristavši na razvod.

Džon je početkom 1946. godine pronašao kuću u Stensfild roudu br. 40. Kada je s pravne strane sve bilo sređeno, on i Pegi su se tog septembra venčali. Imala je trideset tri, a on trideset četiri godine. Posle toliko godina traganja oboje su se našli u vezi u kojoj bi mogli da ostanu. Teri, koji je tada imao nešto manje od deset godina, ostao je nakratko kod Margaret Meri Berns, jer je bio prijavljen u tamošnjoj školi. Dejvid je najverovatnije začet u aprilu.

U oktobarskom izdanju britanskog časopisa *Esquire* iz 1995. godine, novinar Ijan Penman [Ian Penman] upoznao je svet s koncepcijom „Bouvijevog lica“. „Pomislite na Bouvija – i prevashodno mislite na to

’Bouvijevo lice’ kroz vreme“, piše on. Endži Bouvi u svojoj knjizi sećanja „Backstage Passes“ ovako opisuje lice odraslog Bouvija: „Savršene crte po klasičnim razmerama – jednako rastojanje od čela do nosa kao od nosa do brade – s visokim, širokim jagodicama koje se uzano prevlače ka nestašno isklesanoj bradi.“ Kada se u okviru ovog shvatanja razmišlja o bebi Bouviju na fotografijama, teško je odoleti nagađanju o tačnom trenutku kada je to lice prestalo da bude obična bebeća faca i postalo jedinstveno Bouvijevo lice. Ako je verovati Pegi, medicinska sestra koja je te ledene srede ujutru pomagala pri njegovom dolasku na svet, odmah ga je smatrala izuzetnim.

„Babica mi je rekla: ‘Ovo dete je ranije već bilo na zemlji’“, pričala je jednom novinaru pokojna Dejvidova majka. „Pomislila sam da je vrlo neobično reći tako nešto, ali ona je delovala prilično ubeđeno.“ Ta opaska liči na slatko veštičarenje kakvo bi terenska babica mogla da izrekne više puta, odlazeći od kuće do kuće kad zazvoni uzbuna i otpočinu trudovi. Ona vidi pet prstiju na svakoj ruci i svakoj malenoj nozi. Verovatno vodi računa o iscrpljenoj majci, ispunjenoj olakšanjem, koja je već dva puta prošla kroz to. Primećuje i nervoznog oca koji je i sam jednom to prošao. Iako im nije bio prvi put, to dete je bilo prvenče njihove posebne zajednice i posle nereda trebalo je da donese smirenje i stabilnost. Bilo bi gotovo nepristojno ne nagovestiti da u dečaku ima nečeg izuzetnog.

„Bio je divna beba“, pričala je kasnije Pegina mlađa sestra Patriša Berns Antoniou [Patricia Burns Antoniou], „uvek nasmejan i vrlo zadovoljan. Nikada nije besneo.“

Činilo se da muzika od malih nogu priziva njegovu posebnost, što je bilo primetno. „Ako bi mu nešto zapalo za uho, potpuno se prepuštao muzici“, sećala se Pegi. „Mislili smo da će biti baletan.“

Život u Stensfild roudu br. 40 bio je udoban, ali ne i preterano muzikalan. Uzdržanost u iskazivanju osećanja postala je pravilo za Pegi i Džona. Svakodnevno je kivan popodnevni čaj, a obroci su najčešće bili podgrevane konzerve tunjevine ili špageti. Bočica sosa marke *HP* bila je jedini začin na kuhinjskoj polici, a riblje ulje jedini vitaminski dodatak. Večeri su najčešće provodili slušajući radio ili tiho čitajući novine.

Teri je pozvan da živi s njima kada je okončao niže razrede osnovne škole. Po svim svedočenjima, bio je jedini u kući koji je bez zadržke

ispoljavao osećanja. Kao beba Dejvid je bio zasipan poljupcima i zagrljajima, ali kako je rastao spoljna ljubav mu je iskazivao samo Teri. Samom Teriju nije ukazivano mnogo naklonitosti. Bio je hranjen, zbrinut i upisan u školu *Henry Thornton* u Klepamu, milju daleko od kuće. Međutim, prema starijem sinu majka i očuh odnosili su se s hladnom ljubaznošću. Mnogo toga ostajalo je neizrečeno u kući na Stensfild roudu br. 40.

Ruševine ostale posle nacističkih bombardovanja i dalje su mogle da se vide u nekim delovima Brikstona sve do 1949. godine. Čak i oni koje tragedija nije neposredno pogodila, bili su prinuđeni da se muče dugo po okončanju rata usled naraslih troškova života i nestašice osnovnih potrepština kao što su benzin, hrana i materijalna dobra. Telefoni su retko radili, a snabdevanje električnom energijom bilo je nepouzđano. Posle zvanične predaje nacista 8. maja 1945. i bombardovanja Hirošime i Nagasakija 6. i 9. avgusta 1945, Sjedinjene Američke Države postale su jedina svetska nuklearna supersila, preuzimajući britansku kulturu kao ratni plen. Američkoj popularnoj kulturi (džez, holivudski filmovi, petparački romani) nedostajala je elegancija baleta, pozorišta ili romantične poezije, ali uticaj moći Sjedinjenih Država učinio da se tokom samo jednog desetleća ona visoko uzdigne i klasične umetničke oblike učini gotovo čudnim i zastarelim. Prva posleratna generacija mladih u svetu na razne načine biće prisajedinjena narastajućoj pop naciji kakva je postala Amerika.

Na duge staze atomsko doba suštinski je promenilo jezik i kulturu. U poratnim godinama Rusija je izrasla u veliku i bogatu zemlju, a avgusta 1949. godine i ona je postala nuklearna sila. Više nije bila obavezni saveznik Amerikanaca i pod paranoičnim i ksenofobičnim Josifom Staljinom se otuđila. Staljin nije voleo Frenka Sinatru [Frank Sinatra], Mikija Mause [Mickey Mouse] ili koka-kolu, smatrajući ih lošim. Pobeda i utihnulo oružje kao da su samo istakli razlike između Amerike i Rusije. Uprkos svim njihovim zajedničkim ratnim naporima, trka u naoružavanju među tadašnjim suparnicima završila bi sigurnim uzajamnim uništenjem da je neko zakoračio preko ivice sukoba. Gotovo četvrt miliona ljudi izgubilo je život u bombardovanju Hirošime i Nagasakija. Pat pozicija nekadašnjih saveznika obećavala je da za to isto vreme zbrise s lica zemlje više miliona ljudi. Neizvesnost

oko bilo kakve budućnosti, uz priče o užasu i surovostima koje su kući donosili preživeli vojnici, uzdigla je pop zadovoljstva do značaja kakav nikada nisu imala. Jeftina, brza zabava postala je za mnoge, a posebno mlade, jedino uživanje koje tokom „hladnoratovskih“ godina ima nekakvog smisla. Bila je to atmosfera u kojoj će u Britaniji i Americi odrastati svako dete uzrasta Dejvida Džounsa. Činilo se da je prezasićenost svih čula postalo praksa. Za njegovu generaciju pop je bio moćan melem. Pop je bio sve.

2.

Glavna ulica južnog londonskog predgrađa Bromli puna je prodavnica mobilnih telefona, sendvičarnica lanca *Subway* i kafića *Starbucks*, što je ne čini nimalo različitom od takvih ulica u Ilionisu ili Nju Džersiju: to je prodajno središte, usko, svetlo i ispunjeno neobavezno odevenim pešacima. Povremeno prolaze autobusi na sprat, odvozeći ili dovozeći još takvih ljudi kući ili na posao. Pa ipak, postoji nekoliko sinova Bromlija koji su umnogome doprineli da se proširi jaz između tako jednoličnog okruženja i civilizacije koja napreduje ka daleko uzbudljivijoj budućnosti. Pored toga što je to kraj u kojem je odrastao Dejvid Džouns, Bromli je i rodno mesto Herberta Džordža Velsa [Herbert George Wells], poznatijeg kao H. Dž. Vels. Jedan od očeva naučne fantastike, o kojem se često govori kao o „čovjeku koji je izmislio sutrašnjicu“, bio je jednako slobodouman koliko i futurista. „Ostrvo doktora Moroa“ i „Rat svetova“ nadmašuju njegove eseje i manje maštovite radove iz oblasti fantastike, ali romani „En Veronika“ i „Strasni prijatelji“ promovisu upravo onakvu oslobođenu seksualnost kakvu će Dejvid Bouvi i njegova supruga Endži prihvatiti pola veka kasnije. Poput Bouvijevog, i Velsov brak bio je otvoren (on i njegova žena Izabel takođe su se otuđili i razveli posle svega nekoliko godina). Vels je do duboke starosti uživao u desetinama ljubavnih afera (najčešće s mnogo mlađim ženama). Poput Dejvida, ni pisac nije poticao iz bogatog okruženja. Njegovi roditelji vodili su prodavnicu s porcelanom. Herbert je spavao u podrumu. Gubio se u svetu knjiga